

Foto: Hans Alm, Arbetsmiljöverket

Hur ska asbest hanteras?

Råd till dig som privatperson

Kristianstads
kommun

Risker med asbest

Att hantera asbest är farligt. När man bearbetar eller river ner material som innehåller asbest frigörs en stor mängd asbestfibrer som svävar i luften under mycket lång tid. Det beror på att fibrerna är mycket lätta och tunna. Det är farligt att andas in asbestfibrer. De kan orsaka flera allvarliga lungsjukdomar, i värsta fall cancer.

Det är framförallt personer som arbetar inom byggbranschen som riskerar att bli utsatta för asbestdamm vid bearbetning av material som innehåller asbest. Men även du som river asbestplattor, tak eller andra material med asbest vid renovering hemma riskerar att påverkas negativt av asbest. Det är därför viktigt att du skyddar dig och din omgivning.

Arbetsmiljöverket har tagit fram regler som gäller för företag som hanterar asbest. Reglerna beskriver metoder för att arbeta säkert med asbesthaltiga material. Det finns inte motsvarande regler för privatpersoner. Men vi på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen rekommenderar att du ser reglerna som goda råd och skyddar dig och begränsar riskerna när du hanterar asbest.

Asbest i isolering.
Foto: Hans Alm,
Arbetsmiljöverket

Hur ska jag hantera material som innehåller asbest?

För att undvika att asbestdamm bildas ska eternitskivor på tak och fasader först vattenbegjutas. Ta sedan ner dem så hela som möjligt. Vi rekommenderar att du använder halvmask med P3-filter, skyddshandskar och skyddskläder av engångstyp.

Material där asbest förekommer i bunden form dammar normalt inte nämnvärt så länge som du inte bearbetar eller river i materialet. Om du däremot sågar, slipar, gör hål eller borrar i materialet frigörs stora mängder asbestfibrer och höga asbesthalter bildas i luften. Även högtryckstvättning, tryckluftsblåsning, blästring, målarskrapning, stålborstning, rotborstning, rengöring med sotarutrustning, rengöring av ventilationssystem med mera kan frigöra asbestfibrer i riskabla halter. Asbest är därför en hälsorisk vid ombyggnads-, reparations- och rivningsarbete.

Väljer du som privatperson att sanera asbest själv och sedan anlita hantverkare för andra arbeten? Då måste du vara säker på att du gjort asbestsaneringen på ett sådant sätt att asbestdamm inte finns kvar. Om det är större saneringsarbeten eller mer komplicerade fall rekommenderar vi att du anlitar ett företag som har tillstånd av Arbetsmiljöverket för att arbeta med asbest.

Var kan asbest förekomma?

Asbesten har använts i ett stort antal produkter tack vare värdefulla egenskaper som hållfasthet, smidighet, beständighet mot värme och kemikalier samt god värmeisolerande förmåga.

Asbest finns främst i byggnader som är byggda före år 1979.

Material som innehåller asbest kan ibland finnas även i något yngre byggnader och i äldre båtar.

I bostadshus kan asbest finnas i:

- rörisolering
- värmepannor, kakelugnar, rökgångsanslutningar
- trummor, kanaler och aggregat för ventilation
- asbestcementskivor (eternitskivor) på tak, fasader och balkonger, i väggar, soprum och bakom elskåp
- fönsterbänkar och skivor under fönsterbänkar
- gasspisar: strålskydd på skåpsidor mot spisen
- plastmattor och golvplattor
- kakelfix och fog
- golvbeläggningar
- mattlim

Bilder på nästa sida:

1. Bitar av asbestplattor

2. Asbest i svartlim under golvmattor.

Foto: Svenska Asbestsanerarna AB

3. Fasadplatta med asbest på balkong.

Foto: Svenska Asbestsanerarna AB

Är du osäker på om det finns asbest?

Ibland kan det vara svårt att själv veta om ett material innehåller asbest. Om du på egen hand ska bygga om, renovera eller riva ner material i din bostad bör du ta ett prov för att analysera det material som du är osäker på. Det är särskilt viktigt att prov tas i samband med renovering eller rivning av hus/byggnader uppförda före 1977. Speciellt vid renovering av badrum, kök och golv.

Provet skickar du sedan till ett laboratorium för asbestanalys. Du får då besked om materialet innehåller asbest. Därefter kan du genomföra egna skyddsåtgärder innan arbetet påbörjas eller välja att anlita ett saneringsföretag.

Asbest som avfall

Avfall av asbesthaltigt material från rivning eller renovering ska du samla i täta förpackningar. Det kan till exempel vara plastsäckar som försluts och märks med en varningstext som innehåller ordet "Asbest".

Avfallet lämnas på en avfallsanläggning som tar emot asbestavfall. Avfall med asbest kan lämnas på återvinningscentralen i Vankiva, i Hässleholms kommun. Kontakta gärna miljö- och hälsoskyddsavdelningen eller Renhållningen i Kristianstad för ytterligare upplysningar.

Asbestavfall i tätförsluten plastsäck.
Foto: Hans Alm, Arbetsmiljöverket

Lagar om asbest och privatpersoner

Det finns regler om asbest som även gäller för privatpersoner. Reglerna finns i EU:s kemikalielagstiftning (Reach, bilaga XVII, punkt 6). Reglerna innebär att det är förbjudet:

- att tillverka och släppa ut asbesthaltiga material på marknaden och
- att använda asbestfibrer och asbesthaltiga material.

Detta förbud gäller även privatpersoner. Det innebär att ingen får sälja eller på något annat sätt överlåta asbesthaltiga material, till exempel eternitplattor som tagits ner vid rivning.

Ett undantag från reglerna gäller användning av asbesthaltiga material, till exempel eternitplattor, som har installerats eller tagits i bruk före den 1 januari 2005. De får användas tills det asbesthaltiga materialet slutförvaras eller tas ur bruk. Det betyder att du inte har någon skyldighet enligt lag att ta bort byggnadsmaterial som innehåller asbestfibrer så länge som byggnadsmaterialet används. Eternitskivor får alltså sitta kvar på huset tills de tas ur bruk vid till exempel rivning eller byte av fasadmateriäl. Det är också tillåtet att återmontera tillfälligt nedtagna eternitskivor.

Arbetsmiljöverket rekommenderar ändå att man ersätter asbesthaltigt material, till exempel eternitskivor, med ett annat material när man renoverar eller reparerar byggnader. Detta för att minska risken för exponering vid framtida underhållsarbete och minska risken för att trampa igenom spröda eternittak.

Tak av eternit. Foto: Alsglobal

Vill du veta mer?

Du kan läsa mer om asbest på Arbetsmiljöverkets hemsida eller kontakta någon av följande myndigheter och bolag för att ställa frågor.

- Arbetsmiljöverket
www.av.se
010-730 90 00
- Kemikalieinspektionen
www.kemi.se
08-519 41 100
- Renhållningen
www.renhallningen-kristianstad.se
044-13 54 00
- Miljö- och hälsoskyddsavdelningen
www.kristianstad.se
044-13 50 00

Kristianstads
kommun

För mer information kontakta:

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Tfn 044-13 50 00

E-post: kommun@kristianstad.se

www.kristianstad.se